

Krzysztof Czerkas

Barbara Teisseyre

**Restrukturyzacja zadłużenia
przedsiębiorstw
– od ugód bilateralnych do postępowań
restrukturyzacyjnych i upadłościowych**

ODDK Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp.k.

Gdańsk 2016

Spis treści

Skróty użyte w książce 9

Wstęp 11

Część I

Wprowadzenie do restrukturyzacji zadłużenia w warunkach polskich

Rozdział 1. Ogólne tło restrukturyzacji zadłużenia w Polsce 19

1.1. Restrukturyzacja. Wprowadzenie 19

1.2. Nowe Prawo restrukturyzacyjne – odpowiedź na potrzeby gospodarki . . . 22

1.3. London Approach. Szansa na polski odpowiednik 28

Rozdział 2. Prawo restrukturyzacyjne z perspektywy przedsiębiorstwa 31

2.1. Pozycja przedsiębiorstwa w postępowaniu restrukturyzacyjnym
i upadłościowym 31

2.1.1. Ryzyko niewypłacalności – przedsiębiorstwo jako dłużnik
i wierzyciel 32

2.1.1.1. Odpowiedzialność za niezłożenie wniosku w terminie . . . 37

2.1.2. Dostępność postępowania restrukturyzacyjnego 39

2.2. Potrzeby przedsiębiorstwa a rodzaj postępowania restrukturyzacyjnego . . 44

2.2.1. Układ częściowy 48

2.2.2. Odrębne postępowania 49

2.2.3. Co w sytuacji, gdy dłużnik jednak upadnie? 52

2.2.4. Czy postępowanie restrukturyzacyjne można przeprowadzić
poprzez sprzedaż przedsiębiorstwa dłużnika? 53

2.2.5. Ugody dwustronne 54

2.3. Prawo restrukturyzacyjne i upadłościowe – możliwości i ryzyka 55

2.3.1. Mechanizmy ochrony dłużnika w Prawie restrukturyzacyjnym . . . 56

2.3.1.1. Ochrona przed egzekucją 56

2.3.1.2. Utrata zarządu jako koszt ochrony przed egzekucją 59

2.3.1.3. Wstrzymanie obsługi wierzytelności objętych układem . . .	60
2.3.1.4. Niedopuszczalność potrącenia wierzytelności	61
2.3.1.5. Zmiana traktowania zobowiązań publicznoprawnych	61
2.3.2. Newralgiczne dla przedsiębiorstw zapisy Prawa upadłościowego . .	62
2.3.2.1. Skuteczność zastrzeżenia prawa własności	62
2.3.2.2. Skuteczność ustanowienia zabezpieczeń rzeczowych	64
2.3.2.3. Bezskuteczność innych czynności dokonanych przez upadłego	71
2.3.2.4. Inne szanse/ryzyka	74
2.3.3. Newralgiczne zapisy Prawa restrukturyzacyjnego	82
2.3.3.1. Uprawnienia wierzycieli wynikające z ustanowionych zabezpieczeń	84
2.3.3.2. Ustanawianie zabezpieczeń w postępowaniu restrukturyzacyjnym	87
2.3.3.3. Uprawnienia wierzycieli zabezpieczonych w układzie częściowym	89
2.3.3.4. Bezskuteczność czynności dłużnika w postępowaniu sanacyjnym	91

Część II

Kryzys przedsiębiorstwa i restrukturyzacja

Rozdział 3. Kryzys i przygotowanie do restrukturyzacji	101
3.1. Mechanizm kryzysu	101
3.1.1. Kryzys w przedsiębiorstwie w warunkach polskich – tło ogólne . .	101
3.1.2. Przyczyny kryzysu w przedsiębiorstwie – okoliczności zewnętrzne wynikające z procesów w otoczeniu przedsiębiorstwa	106
3.1.3. Przyczyny kryzysu w przedsiębiorstwie – okoliczności wewnętrzne	112
3.1.3.1. Błędy w zarządzaniu	112
3.1.3.2. Nieuczciwość kierownictwa i brak wsparcia właścicieli . .	115
3.1.3.3. Symptomy kryzysu	117
3.1.3.4. Znaki ostrzegawcze	118
3.1.3.5. Kreatywna księgowość – fałszywa obrona przed kryzysem	121
3.1.4. Naruszanie klauzul umownych w umowach z wierzycielami finansowymi jako znak ostrzegawczy	126
3.1.5. Reakcje przedsiębiorstwa na kryzys	130
3.1.6. Prawne ścieżki restrukturyzacji podmiotów gospodarczych	137
3.1.6.1. Doradca restrukturyzacyjny	137
3.1.6.2. Rodzaj postępowania – preferencje dłużnika	140

3.2. Kiedy i jaki program restrukturyzacji?	158
3.3. Obszary restrukturyzacji przedsiębiorstwa	161
3.4. Mechanizm tworzenia programu restrukturyzacji	162
3.4.1. Typowe działania restrukturyzacyjne w polskiej praktyce gospodarczej	162
3.4.2. Tworzenie prognoz finansowych (elementy krytyczne)	165
3.4.2.1. Budowa modeli finansowych	165
3.4.2.2. Najczęstsze błędy w programach (planach) restrukturyzacji	171
3.5. Inne elementy dokumentacji do wszczęcia postępowania restrukturyzacyjnego lub indywidualnych negocjacji z wierzycielami	177
Rozdział 4. Wdrażanie restrukturyzacji zadłużenia w praktyce	183
4.1. Właściwe relacje z wierzycielami	183
4.2. Negocjacje z Urzędem Skarbowym i Zakładem Ubezpieczeń Społecznych	191
4.2.1. Negocjacje z Urzędem Skarbowym – porozumienie indywidualne	192
4.2.2. Urząd Skarbowy w postępowaniach restrukturyzacyjnych	200
4.2.3. Porozumienie z ZUS – indywidualne porozumienie	201
4.2.4. ZUS w postępowaniach restrukturyzacyjnych	203
4.2.5. Pomoc publiczna	204
4.3. Wierzyciele finansowi	206
4.3.1. Determinanty postaw wierzycieli finansowych	206
4.3.2. Strategia konfrontacji z wierzycielami finansowymi jako sposób rozwiązania problemów dłużnika	209
4.3.3. Negocjacje z wierzycielami finansowymi	212
4.4. Wierzyciele handlowi	225
4.5. Wierzyciele zabezpieczeni rzeczowo w postępowaniach restrukturyzacyjnych	226
4.6. Elementy rachunku opłacalności	227
4.7. Przyjęcie układu, wdrażanie planu restrukturyzacyjnego	234
4.8. Realizacja programu restrukturyzacyjnego	237
4.8.1. Obowiązki dłużnika	237
4.8.2. Prawa wierzycieli	238
4.8.3. Korekty programu, zmiany układu	241
Rozdział 5. Podatkowe skutki wybranych działań restrukturyzacyjnych dla przedsiębiorcy i jego wierzycieli	245
5.1. „Ulga na złe długi” u wierzyciela i dłużnika	246
5.2. Tworzenie odpisów aktualizacyjnych u wierzycieli	247

5.3. Umorzenia wierzytelności	249
5.4. Poręczenie kwot zrestrukturyzowanego zadłużenia przez osoby trzecie	250
5.5. Konwersja wierzytelności na udziały kapitałowe	250
5.6. Wybór ścieżki restrukturyzacji a konsekwencje podatkowe	257

Rozdział 6. Współpraca przedsiębiorcy z bankiem w procesie restrukturyzacji

restrukturyzacji	261
6.1. Pozycja banku po zmianach w prawie	261
6.2. Metodologia podejmowania przez bank decyzji w zakresie restrukturyzacji	274
6.3. Weryfikacja przez bank programu restrukturyzacji	278
6.4. Dobór przez bank ścieżek postępowania wobec dłużników	282
6.4.1. Ścieżka restrukturyzacyjna	283
6.4.2. Ścieżka konfrontacyjna	293
6.5. Bank a wspomaganie projektów restrukturyzacyjnych	297

Załączniki 305

Załącznik nr 1. Wniosek o otwarcie przyspieszonego postępowania układowego	305
Załącznik nr 2. Wniosek o zawarcie porozumienia z bankiem	312
Załącznik nr 3. Umowa poufności (NDA)	314
Załącznik nr 4. Analiza dyskryminacyjna	316
Załącznik nr 5. Wytyczne do programu restrukturyzacji	318
Załącznik nr 6. Lista (spis) wierzytelności	320
Załącznik nr 7. Spis majątku dłużnika	324
Załącznik nr 8. Spis należności dłużnika	325

Literatura 327

Źródła prawa 331